

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Józef Szewczyk

w sprawie **D. Z.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 14 grudnia 2017 r.,

kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 18 lutego 2014 r., IX Kz [...],

uchyla postanowienie Sądu Okręgowego w T. z dnia 15 kwietnia 2014 r. oraz utrzymane nim w mocy postanowienie z dnia 18 lutego 2014 r. i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

D. Z. został skazany przez Sąd Rejonowy w G. wyrokiem w sprawie II K [...] z dnia 30 czerwca 2011 r.: 1) za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz 2) za przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., po zastosowaniu art. 91 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; w miejsce tych kar jednostkowych orzeczono karę łączną 9 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczenie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się. Następnie kary te weszły w skład kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 12 czerwca 2013 r.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, skazany wniósł do Sądu Rejonowego o weryfikację orzeczonej kary na podstawie art. 50 tej ustawy.

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2014 r., Sąd Rejonowy odmówił weryfikacji kary. W uzasadnieniu wskazał, że chociaż przypisany skazanemu występki z art. 288 § 1 k.k. po wejściu w życie przywołanej ustawy spełnia jedynie znamiona wykroczenia, lecz zamiana orzeczonej kary 5 miesięcy pozbawienia wolności na karę 30 dni aresztu powodowałaby rozwiązanie orzeczonej kary łącznej i konieczność odrębnego wykonania innych kar jednostkowych pozbawienia wolności, a to byłoby dla skazanego niekorzystne.

Na to postanowienie skazany wniósł zażalenie, które postanowieniem z dnia 18 lutego 2014 r., sygn. akt IX Kz [...], Sąd Okręgowy w T. pozostawił bez rozpoznania. W uzasadnieniu wskazano, że decyzja negatywna co do weryfikacji kary w trybie art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, nie podlega zaskarżeniu. Na rozstrzygnięcie pozostawiające zażalenie bez rozpoznania skazany również się zażalił, lecz Sąd Okręgowy w T. orzekający w innym składzie postanowieniem z 15 kwietnia 2014 r. utrzymał je w mocy.

Postanowienie Sądu Okręgowego w T. z dnia 18 lutego 2014 r. zostało zaskarżone kasacją na korzyść skazanego przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, który zarzucił w niej rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisu prawa procesowego, to jest art. 420 § 4 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie, polegające na niezasadnym pozostawieniu bez rozpoznania zażalenia skazanego D. Z. na błędne, gdyż wydane z obrazą art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy-Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, postanowienie Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 stycznia 2014 r. o odmowie weryfikacji orzeczonej wobec skazanego D. Z. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 30 czerwca 2011 r., w sprawie II K [...] i podlegającej wykonaniu kary 5 miesięcy pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., gdzie wartość uszkodzonego mienia wynosiła łącznie 280 zł. W konkluzji kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut podniesiony w kasacji jawi się jako zasadny w stopniu oczywistym. Zanim jednak przyjdzie poddać analizie kwestię podniesioną w zarzucie kasacji, niezbędne jest odniesienie się do pewnego mankamentu wniesionego środka zaskarżenia, który, choć nie uniemożliwił jej rozpoznania, nie może być w niniejszych rozważaniach pominięty. Mankament ten polega na niepoprawnym wskazaniu przez skarżącego orzeczenia będącego przedmiotem zaskarżenia. Choć istotą zarzutu kasacji jest błędne przyjęcie przez Sąd Okręgowy w T. w postanowieniu z dnia 18 lutego 2014 r., że na postanowienie o odmowie weryfikacji wymierzonej skazanemu kary nie przysługiwało zażalenie, zaś intencją skarżącego wynikającą z wniosku kasacyjnego jest usunięcie z obrotu prawnego tej właśnie wadliwej decyzji o pozostawieniu bez rozpoznania wniesionego przez skazanego zażalenia, to jednak w układzie procesowym, jaki ukształtował się w niniejszej sprawie kasacja winna być zwrócona przeciwko postanowieniu Sądu Okręgowego w T. z dnia 15 kwietnia 2014 r., którym utrzymano w mocy postanowienie z dnia 18 lutego 2014 r. Wynika to z normy art. 521 k.p.k., zgodnie z którą kasacja nadzwyczajna przysługująca m.in. Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu może być zwrócona przeciwko „prawomocnemu orzeczeniu sądu kończącemu postępowanie”. Nie można mieć wątpliwości, że orzeczeniem kończącym postępowanie, w którym doszło do zarzuconej w kasacji rażącej obrazy prawa, było postanowienie Sądu Okręgowego w T. wydane na skutek kontroli instancyjnej wadliwego postanowienia z dnia 18 lutego 2014 r., czyli postanowienie z dnia 15 kwietnia 2014 r., i to ostateczne orzeczenie winno być wskazane w kasacji jako przedmiot zaskarżenia. Mimo tej nieścisłości intencja wnoszącego kasację co do rzeczywistego przedmiotu zaskarżenia jest jednoznaczna, dzięki czemu Sąd Najwyższy, stosownie do normy art. 118 § 1 k.p.k., uznał, że kasacja dotyczy postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 15 kwietnia 2014 r., jako orzeczenia kończącego postępowanie i skutkiem tego podlega rozpoznaniu. Na tej samej zasadzie Sąd Najwyższy przyjął, że wniosek kasacyjny zmierza do uchylenia postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 15 kwietnia 2014 r. oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia z dnia 18 lutego 2014 r. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Przechodząc do analizy zarzutu wniesionej kasacji, jawi się on jako zasadny w stopniu oczywistym. Jak trafnie wskazał skarżący w uzasadnieniu kasacji, uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 4/14 (OSNKW 2014, nr 6, poz. 45), rozstrzygnięto, że na postanowienie w przedmiocie zastosowania art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw przysługuje zażalenie *per analogiam* do art. 420 § 4 k.p.k. Jakkolwiek zaskarżone postanowienie wydane zostało przed podjęciem tej uchwały, niemniej analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że Sąd Okręgowy w T. nie podjął rzetelnej próby samodzielnego rozstrzygnięcia kwestii zaskarżalności negatywnego orzeczenia w przedmiocie zastosowania art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, w szczególności nie rozważył tej kwestii należycie w kontekście konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności. Rażąco nietrafny wydaje się w użyty w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji argument, że zażalenie na omawianą decyzję nie przysługuje, gdyż orzeczenia negatywne, a więc odmawiające weryfikacji kary w trybie przywołanej ustawy, utrzymują dotychczasową sytuację prawną i faktyczną skazanego „uznając ją za słuszną i nie wymagającą korekty”. Przeoczono najwyraźniej tę oczywistą okoliczność, że weryfikacja orzeczonej kary w trybie art. 50 wspomnianej nowelizacji nie zależy od tego, czy orzekający w tym przedmiocie sąd uznaje sytuację skazanego za „słuszną i nie wymagającą korekty”, lecz od spełnienia określonych w tym przepisie przesłanek. Zarówno zastosowanie, jak i odmowa zastosowania tego przepisu w odniesieniu do konkretnej kary wymierzonej indywidualnemu skazanemu zawsze wpływa na jego sytuację prawną i faktyczną. Konkludując, zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego, jako oparte na błędnym poglądzie co do niezaskarżalności orzeczeń w przedmiocie zastosowania art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, zapadło z rażącym naruszeniem prawa procesowego, które w oczywisty sposób wpłynęło na jego treść. Z tego względu konieczne stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 15 kwietnia 2014 r. oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 18 lutego 2014 r. i przekazanie

sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W toku ponownego rozpoznania Sąd Okręgowy weźmie pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w przywołanej wyżej uchwale z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 4/14. Konieczność rozpoznania zażalenia nie oznacza rzecz jasna, że argumentacja skazanego powinna być automatycznie uznana za zasadną. Będzie ona natomiast stanowić przedmiot rozważań sądu odwoławczego, który brać powinien pod uwagę możliwe rozstrzygnięcia, z uwzględnieniem kierunku zaskarżenia.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.